

Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un attīstība – viena no pilsētu ilgtspējīgas attīstības nostādņēm. Kuldīgas pašvaldības darbs kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā

Jana Jakobsone, *Kuldīga Town Council, Department of City Planning*

Kopsavilkums. Raksts tapis, lai ilgtspējīgas attīstības kontekstā izskatītu jautājumu par kultūrvēsturiskā mantojuma lomu un pašvaldības iespējām šo jomu attīstīt un padarīt saprotamu iedzīvotājiem. Rakstā analizēts Kuldīgas pašvaldības darbs kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā gan plānošanas, aizsardzības dokumentu izstrādē, gan iedzīvotāju informēšanas, izglītošanas jomā, gan kultūrvēsturiskās vides sakārtošanas jomā. Tiek analizēta Kuldīgas vecpilsētas vīzija – plānošanas dokumentos, pilsētas būvnoteikumos un pilsēt būvnieciskos projektos 21. gs. Tiek analizēta Kuldīgas iedzīvotāju nozīme vecpilsētas saglabāšanā un uzsvērts, ka pašvaldība šajā jomā strādā saskaņā ar principu - ja kuldīdznieki un viesi tiks informēti par vecpilsētas kultūrvēsturiskajām vērtībām, tad tās sargās ne tikai pašvaldība un kultūras mantojuma aizsardzības valsts institūcijas, bet arī paši pilsētnieki, kas ir tiešā mērā atbildīgi par vērtību saglabāšanu. Rakstā apskatīts Kuldīgas pašvaldības darbs iedzīvotāju un speciālistu iesaistīšanā vecpilsētas saglabāšanā saskaņā ar principu, ka ieguldījumi izglītībā un kultūrā nav tikai demokrātiska rīcība, tas ir labākais veids, kā garantēt mantojuma aizsardzību nākotnē.

Atslēgas vārdi: ilgtspējīga attīstība un kultūrvēsturiskais mantojums, Kuldīgas vecpilsēta.

Pašreizējās pilsētplānošanas tendences Pasaulē saistās ar pilsētu ilgtspējīgas vides attīstību, kuras mērķi ir: kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, esošo ēku racionāla izmantošana, sabiedriskās ārtelpas uzlabošana, kultūru mijiedarbības veicināšana un sabiedrības integrācija, dzīves telpas un apstākļu uzlabošana. Ilgtspējīga attīstība ir attīstība, kad šodienas vajadzību apmierināšana neapdraud nākamo paaudžu iespējas apmierināt savējās. Tai ir trīs dimensijas - ekonomiskā, sociālā un apkārtējās vides. [1]

Pilsēt būvniecība ir nepārtraukts process. Plāni un koncepcijas tiek mainītas, bet būtiska ir vienota attīstības ideja un tās saskaņotība ar apkārt notiekošajiem procesiem. Kuldīgas attīstības stratēģija ir „...saglabāt tās vienreizējo kultūrvēsturisko mantojumu – vecpilsētas un dabas kompleksu...”, teikts Kuldīgas pilsētas attīstības programmā [2]. Nepieciešams līdzsvars starp esošās vides un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un teritorijas ekonomisko attīstību. Attīstības plānošanas mērķis ir izveidot Kuldīgas vecpilsētā harmonisku vidi, nodrošinot resursu taupīgumu un vietējo tradīciju respektēšanu, kā arī racionālu teritorijas izmantošanu. Plānojot Kuldīgas vecpilsētas attīstību ir jā saglabā kultūrvēsturiskais mantojums, bet jānodrošina arī

pilsētas ilgtspējīga attīstība, kas arī ir viens no UNESCO nosacījumiem pilsētu vēsturisko centru iekļaušanai pasaules mantojuma sarakstā. Kuldīgā kultūrvidē, kultūrainava tiek pozicionēta kā nozīmīga reģiona vērtība, plānoti konkrēti pasākumi tās saglabāšanai, atjaunošanai, izkopšanai.

Ilgtspējīgu attīstību sasniegt ir iespējams vienīgi caur sadarbības procesu, līdz ar to visiem iesaistītajiem dalībniekiem ir dota iespēja sniegt ieguldījumu.

KULDĪGAS PAŠVALDĪBAS DARBS KULTŪRVĒSTURISKĀ MANTOJUMA SAGLABĀŠANĀ

Kuldīgas pilsētas dome 2006. gadā sākusī mērķtiecīgu darbu, lai izstrādātu vecpilsētas vērtību izzināšanas, inventarizēšanas un apsaimniekošanas programmu. Tās mērķis – kvalitatīvi renovēta vēsturiskā pilsētvide. Būtisks priekšnoteikums, lai šo mērķi sasniegtu, ir sabiedrības iesaistīšana un izglītošana. Kā attīstīties Kuldīgas vecpilsētai, lai tā būtu kā dzīvs muzejs, kas nepārtraukti aug un mainās, tomēr saglabā kultūrvēsturiskās vērtības, – par to diskutēts ar kultūras mantojuma, dabas, vides, arhitektūras, tūrisma un sabiedrisko attiecību speciālistiem. Izstrādāts un tiek ieviests konkrētu pasākumu kopums, kas, iespējams, mainītu Kuldīgas iedzīvotāju vērtību skalu.

Princips - ja kuldīdznieki un viesi tiks informēti par vecpilsētas kultūrvēsturiskajām vērtībām, tad tās sargās ne tikai pašvaldība un kultūras mantojuma aizsardzības valsts institūcijas, bet arī paši pilsētnieki, kas ir tiešā mērā atbildīgi par vērtību saglabāšanu.

KULDĪGAS IEDZĪVOTĀJU NOZĪME VECPILSĒTAS SAGLABĀŠANĀ

Raugoties uz Kuldīgas iedzīvotāju nozīmi, jāizceļ daži aspekti saistībā ar iespēju pilsētu iekļaut pasaules mantojuma sarakstā. Jāveicina cilvēkiem labvēlīga un kvalitatīva dzīves vide. Jāapņemas īstenot programmas bērniem, jauniešiem un ikvienam iedzīvotājam, kas māca mantojumu saglabāt un nodot no paaudzes paaudzē. Tas nozīmē aktīvi iesaistīt cilvēkus vēsturiskā centra nākotnes redzējuma veidošanā, saglabāt apdzīvotu un vēsturiski patiesu pilsētas seno daļu. Kuldīgas uzdevums ir ar atbildību pret vēsturisko centru veidot ilgtspējīgu, kvalitatīvu un iedzīvotājiem tīkamu pilsētas vidi. Tā būtu iespēja iegūt pilsētas vērtības apliecinājumu, ko piešķir iekļaušana pasaules mantojuma sarakstā, kvalitātes

zīmi, atpazīstamību pasaules kontekstā, un tas droši vien ikvienā objektā veicinājis tūrisma attīstību. Tomēr tūrisms nes ne tikai pozitīvo vien, pilsētai jābūt gatavai, ka līdzī nāks arī dažādas negācijas. Visbeidzot – pilsētas iekļaušana mantojuma sarakstā ir tilts uz pasauli, kas palīdz celt tiltu uz savas unikalitātes apziņu, uz cieņu pret vēsturi un tās pēctecību. Kuldīgas vecpilsētai svarīga vēsturiskās vides dzīvotspēja. [3]

KULDĪGAS VECPILSĒTAS VĪZIJA – PLĀNOŠANAS DOKUMENTOS,
PILSĒTAS BŪVNOTEIKUMOS UN PILSĒTBŪVNICISKOS
PROJEKTOS 21. GS.

*Kuldīgas vecpilsētas saglabāšanai un aizsardzībai izstrādātie
normatīvie un stratēģiskie dokumenti:*

- Kuldīgas vecpilsētā ir Valsts nozīmes pilsētībūvniecības piemineklis “Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs”, arheoloģijas piemineklis „Kuldīgas senpilsēta” un tsevišķi kultūras pieminekļi;
- Attīstības programma apstiprināta 2007. gadā. Attīstības programma ir stratēģisks un politisks dokuments, kura pamatnostādnes jāiekļauj tālāko teritorijas attīstības plānu, koncepciju izstrādē. Kuldīgas pilsētas attīstības vīzija saskaņā ar šo programmu ir „Kuldīga – īstu vērtību pilsēta” [2], lai īstenotu šo vīziju, definēti stratēģiskie mērķi, Kā viena no attīstības programmas prioritātēm ir definēta: „...vecpilsētas revitalizācija, saglabājot dabas un kultūras mantojumu un paaugstinot tās pievilcību” [2]. Šajā gadā uzsākta jaunas programmas izstrāde novadam;
- No 2002. gada Kuldīgā ir izstrādāts un stājies spēkā teritorijas plānojums. Teritorijas plānojumā ir noteiktas attīstības un aizsargājamās teritorijas. Specifiski nosacījumi un apbūves noteikumi izstrādāti Kuldīgas vecpilsētai;

1.att. Kuldīgas pilsētas teritorijas plānojuma plānotās un atļautās izmantošanas karte. Sarkanā līnija norāda Kuldīgas vecpilsētas robežu [4].

- Teritorijas plānojumu grozījumi 2007. Grozījumi izstrādāti, pamatojoties uz nepieciešamību mainīt funkcionālo zonējumu, nepieciešamību izvērtēt transporta shēmu un noteikt Kuldīgas vecpilsētai specifiskas apbūves zonas ar specifiskiem apbūves nosacījumiem katrai;
- 6 apstiprinātie detālplānojumi Kuldīgas vecpilsētā, lai izveidotu iekškvartāla ielas un atslōgotu gājēju ielu, kā arī detalizētu iespējamās/zudušās vēsturiskās apbūves vietas. Vecpilsēta pilsētas būvnoteikumos. Kuldīgas vecpilsētas attīstības koncepcija – pilsētas vēsturiskā centra saglabāšana un atjaunošana ielu publiskajās telpās 20. gs. sākuma stadijā. „Kuldīgas vecpilsētā saglabā un, kur tas ir zudis, atjauno esošo ielu un laukumu tīklu, aizpildot izveidojušos tukšumus apbūvē.” [4]

Pārskats: Kuldīgas vecpilsētā izstrādātās attīstības koncepcijas un projekti:

- Kuldīgas pilsētas vēsturiskās apbūves teritorijas detālais plānojums. 2000. gadā tika izstrādāta Kuldīgas pilsētas vēsturiskās apbūves teritorijas detālā plānojuma pirmā redakcija. Darba gaitā tika savākts apjomīgs datu materiāls un uzsākta kartes veidošana digitālā formā visai pilsētai. [5]. Šā darba secīgs turpinājums ir PHARE projekts sadarbībā ar Gēsthautes pilsētas Domi;

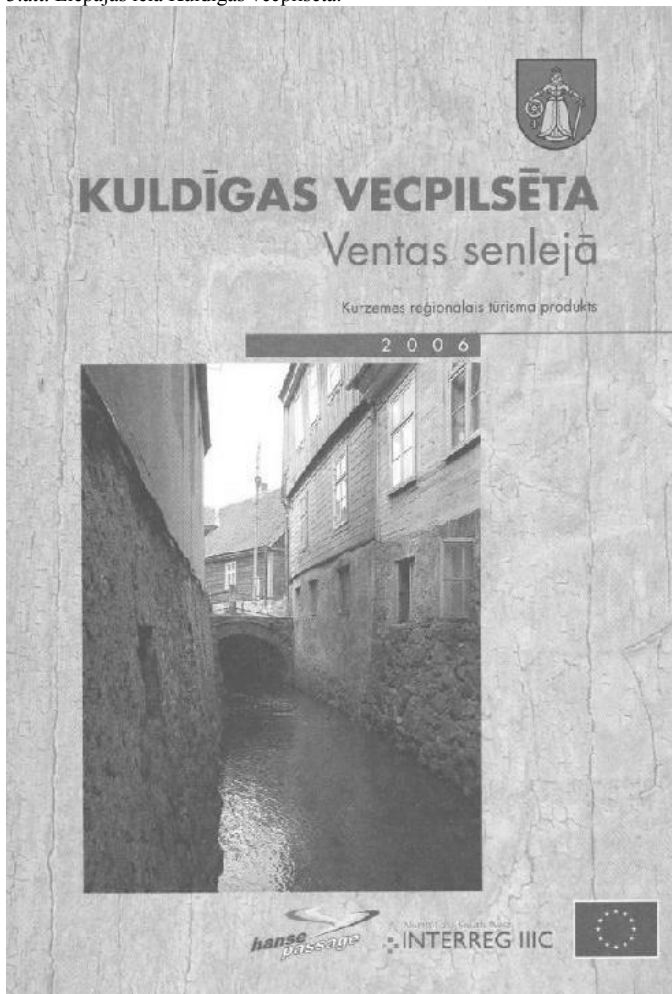
2.att. Kuldīgas pilsētas vēsturiskās apbūves zonas [4].

- Kuldīgas attīstības plāns – pilsētībūvnieciskie, transporta un zaļo zonu plānošanas aspekti sadarbībā ar partnerpilsētu Gēsthahti – 2000. gads.[6]. Šajā projektā veiktie pētījumi un piedāvātie risinājumi ir iekļauti Kuldīgas pilsētas Teritorijas plānojumā un apbūves noteikumos;
- Vecpilsētas aizsardzības un saglabāšanas programma. Programmai ir izstrādātas 6 daļas: izpētes, izglītošanas, aizsardzības, transporta, ekonomiskā un tēla veidošanas programmas;

- Kuldīgas vecpilsēta Ventas senleņķā iekļauta Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (turpmāk – UNESCO) Pasaules mantojuma priekšsarakstā;
- 2008. gadā ir piešķirta Eiropas Mantojuma zīme;

3.att. Liepājas iela Kuldīgas vecpilsētā.

4.att. Buklets Kuldīgas vecpilsētas iedzīvotāju izglītošanai.

- Pētījums „Kuldīgas vecpilsētas ēku inventarizācija”. Kuldīgā uzsākta ēku inventarizācija. SIA

„Arhitektoniskās izpētes grupas” veicamajā vecpilsētas inventarizācijā viens no uzdevumiem ir katras ēkas neatliekamo remontu darbu uzskaitē un restaurācijas darbu programma ilgtermiņā, lai ēkai tiktu demontēts destruktīvais uzslāņojums. Pētījums ietver ēkas pārbūvju un uzslāņojumu analīzi, paredzot saglabāt uzslāņojumus, kuri nav destruktīvi. Nepieciešams izstrādāt Kuldīgas vecpilsētā izmantojamo krāsu katalogu (toņi, krāsu sastāvi un uzklāšanas metodes). Kuldīgas pilsētas Dome vienoties ar SIA „Arhitektoniskās izpētes grupu”, kas visām vecpilsētas ēkām veiks krāsu zondāžu un kopā ar pilsētas domi veiks kopējas vecpilsētas koloristikas koncepcijas izstrādi;

- Izstrādāta „Kuldīgas vecpilsētas ielu un laukumu segumu rekonstrukcijas un Alekšupītes promenādes izveides koncepcija”. Izpētot vēsturiskās fotofiksācijas un piemērus dabā, izanalizēti un izstrādāti kopēji risinājumi ielu segumu atjaunošanai 20. gs. sākuma stilistikā;
- Izstrādāta ēku datu bāze Kuldīgas vecpilsētas ēkām, kurā apkopota informācija par katras ēkas vēsturiskajiem datiem, fotofiksācijām, publikācijām, pārbūvēm un esošā stāvokļa fotofiksācijā.

Iedzīvotāju un speciālistu iesaistīšana vecpilsētas saglabāšanā.

Kulturālu un emocionālu saikni ar mantojumu var veidot tikai ar zināšanām, kas tiek nodrošinātas pilsētniekiem un apmeklētājiem.

- Kuldīgā sāka muzeja ēkas restaurāciju - Kuldīgas vecpilsētā tiks veidots restaurācijas paraugobjekts. Pagalma ēkā paredzēts izvietot koka būvdetaļu amatniecības un restaurācijas centru, kā arī iedzīvotāju izglītošanas centru. Šī gada laikā tiks ierīkota restaurācijas darbnīca, kurā pastāvīgi strādās sertificēts restaurators un iedzīvotājiem būs iespēja restaurēt vēsturiskās ēkas detaļas un saņemt konsultācijas restaurācijas jomā.
- Kuldīgas pilsētas Dome iekārtojusi telpu, kurā uzglabāt vēsturisko ēku daļas, piemēram, logus, slēģus u.tml. Kuldīgas Dome ir piesaistījusi speciālistu – restauratoru/konsultantu, kurš izstrādās pieejamo vērtību aprakstus un izskatīs iespēju tās izmantot atjaunojamās ēkās.
- Nepieciešams veicināt iedzīvotāju informētību par kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas nepieciešamību un iespējām. Kuldīgā izstrādāti vairāki bukleti, lai rosinātu iedzīvotājus izprast Kuldīgas vecpilsētas vērtības, piemēram, buklets par Kuldīgas logiem vai tiltiņiem un jumtiem.
- Kuldīgas pilsētas domē strādā restaurators/konsultants, kurš var ierādīt restaurācijas darbus, lai ēku īpašnieki tos varētu veikt paši, lai veicinātu iedzīvotāju iesaistīšanos mantojuma atjaunošanā.
- Kuldīgas pilsētas dome organizē starptautiskās mantojuma laboratorijas, kuru ietvaros speciālisti stāsta un praktiski demonstrē iedzīvotājiem, kā, piemēram, pareizi apmest ēkas fasādi ar kaļķu javu un to nokrāsot ar

kaļķu krāsu, kā sajaukt šo krāsu un kādas izejvielas nepieciešamas. Šādas mantojuma laboratorijas bijušas par fasāžu atjaunošanu, būvgaldniecības elementu atjaunošanu un regulāru uzturēšanu un par māla kārniņu un skārda jumta segumiem un vēsturisko ēku energoefektivitātes paaugstināšanu.

- Starptautiskā koka amatniecības restaurācijas skola Kuldīgā 2008. g. – piedalījās vietējie amatnieki, starptautiskie un Latvijas eksperti un restaurācijas studenti. Veikta ēkas Kalna ielā 13 būvgaldniecības detaļu restaurācija. Šādas restaurācijas skolas plānots rīkot ik gadu, tas dos iespēju gan apmācīt vietējos amatniekus, gan restaurēt Kuldīgas vecpilsētas ēkas.
- Veidota sadarbība ar RCK restaurācijas studentiem par restaurācijas praksēm Kuldīgā, š.g. vasarā restaurēti koka būvgaldniecības elementi ēkai Baznīcas ielā 30.
- Kuldīgas novada Dome piedāvā Kuldīgas novada iedzīvotājiem, ēku apsaimniekotājiem un citiem interesentiem bez maksas apgūt divus pieaugušo izglītības kursus - “Arhitektūras stilu izpausmes Kuldīgā” un “Vēsturisko ēku apsaimniekošanas principi, metodes un praktiskās darbības”.
- Piesaistīti līdzekļi ēku, kuras ir valsts nozīmes pieminekļi, bet atrodas privātpašumā (privatizēti dzīvokļi), restaurācijai. Uzsākta ēkas restaurācija Kalna ielā 15.
- Tiek veidotas aktivitātes dažāda vecuma cilvēkiem, lielu uzmanību pievēršot bērniem un jauniešiem, piemēram, UNESCO spēle, kas ir orientēšanās spēle vecpilsētā ar jautājumiem, kas palīdz iepazīt vēsturiskās vērtības.

5.att. UNESCO spēle jauniešiem Kuldīgas vecpilsētā.

- Tiek rīkotas dažādas mākslas akcijas un kultūras pasākumi, kas popularizē kultūrvēsturisko mantojumu.

6.att. Akcija Gaismas tilti 2008.g. Uz tikko restaurētā ķieģeļu tilta.

7.att. Mākslas dienas 2008 – izstāde vēsturiskas ēkas kāpņu telpā – zviedru lāde kā ekspozīcijas vieta.

Ieguldījumi izglītībā un kultūrā nav tikai demokrātiska rīcība, tas ir labākais veids, kā garantēt mantojuma aizsardzību nākotnē. Heroni Martorels, viens no Spānijas pieminekļu restaurācijas tēviem, 1920. gadā rakstījis: „Mūsu darbs ir nostiprināt un atjaunot ēkas, bet mums vajadzētu mēģināt arī ietekmēt sabiedrības interesi par pieminekļiem, lai tā tos vairāk un vairāk novērtētu un saprastu. Jo sabiedriska atzinība ir saglabāšanas labākā garantija.” [7]

LITERATŪRAS SARAKSTS

- [1] Trušinš J. Labdabīga un ilgtspējīga pilsētu attīstība. Konceptijas un principi. – Rīga, 2000. – 7. lpp.
- [2] Kuldīgas pilsētas teritorijas attīstības programma [Elektroniskais resurss] / Kuldīgas pilsētas Dome, 2007. – <http://www.kuldiga.lv/index.php?cat=199>. – Resurss aprakstīts 2009.g. 5. janv.
- [3] Criteria for the Inclusion of Properties in the World Heritage List [Elektroniskais resurss] / UNESCO, 1998. – <http://www.unesco.org/whc/criteria.htm> - Resurss aprakstīts 2009.g. 9. janv.
- [4] Kuldīgas pilsētas teritorijas plānojums un apbūves noteikumi/ Kuldīgas pilsētas Dome, 2007. – <http://85.15.207.186/portal/lv/DevProg/index2.htm> - Resurss aprakstīts 2009.g. 5. sept.

- [5] Kuldīgas pilsētas Dome, Arhitektūras nodaļa. Demonstrācijas projekts „Kuldīgas pilsētas vēsturiskās apbūves teritorijas detālais plānojums”, 2000. – 133 lpp. pieejams Kuldīgas pilsētas Domes pilsētbūvniecības nodaļas arhīvā.
- [6] Kuldīgas pilsētas Dome, Gēsthahtes pilsētas Dome. Kuldīgas attīstības plāns – pilsētbūvnieciskie, transporta un zaļo zonu plānošanas aspekti sadarbībā ar partnerpilsētu Gēsthahti, 2000. – 33 lpp. Pieejams Kuldīgas pilsētas Domes pilsētbūvniecības nodaļas arhīvā.
- [7] Arabarri. Kultūras mantojuma apsaimniekošana un saglabāšana Alavā: sociālais aspekts. Tilts Kuldīgai - tilts uz pasauli: starptautiskas konferences materiāli. Kuldīga, 2007. Pieejams Kuldīgas pilsētas Domes pilsētbūvniecības nodaļas arhīvā.
- [8] 3. – 7. attēli – J. Jākobsone fotofikācijas.

Jana Jakobsonē. Education: Mgr. arch. Riga Technical university, Faculty of Architecture and Urban Planning. (2008). Now PhD student in Riga Technical university, Faculty of Architecture and Urban Planning.

Work experience: from 2006 – until now Kuldīga City Council – Town planning department director/city architect. Address – Baznīcas street 1, Kuldīga, Latvia. From 2007 until 2008, Project leader “Restauration of

Kuldīga old brick bridge”. From 2005. – until 2006 Kuldīga City Council – Town planning department architect/city planner. From 2001 until 2005 Planning Bureau “Arho” – Architect.

Previous publications: 1) Jakobsonē J. Value of cultural heritage in human value system. Kuldīga Old Town as an Example. The International Scientific Conference “The European Cultural Heritage: Hansa Window”. Reader.– Great Novgorod, Russia. – 21. – 30.pp. (15.06.2009.) 2) Strautmanis I., Jakobsonē J. Cultural heritage protection, preservation and development in historical centres of modern towns. In context of Kuldīga, Europe, Nordic countries. The International Conference „YOCOCU 2010, Youth in the Conservation of Cultural Heritage”. Reader. – Palermo, Italy, 2010. 3) Jakobsonē J. „Kuldīga Old Town in Venta River Valley – Problems and Experience to Preserve Cultural and Natural Heritage”. The International Scientific Conference “PECSRL The permanent European conference for the study of the rural landscape 24th session living in landscapes knowledge, practice, imagination”. Book of abstracts. – Liepāja, Latvia, 2010
Address: Baznīcas street 1, Kuldīga, Latvia, LV – 3301.
E-mail: jjakobsonē@gmail.com, jakobsonē@one.lv

Jana Jakobsonē. Cultural heritage preservation and development – an approach for sustainable town development. Kuldīga municipality activities to preserve cultural heritage

The article is written to analyze meaning of cultural heritage and the role of municipalities to develop this sphere and to make it understandable to inhabitants in context of sustainable development. In the article there are analysed Kuldīga municipality activities to preserve cultural heritage by designing planning and preserving documentation, as well as by informing and educating inhabitants how to arrange environment of cultural heritage. A cultural and emotional linkage with heritage can be established only through knowledge provided to inhabitants and visitors of the town. In the article there is analysed Kuldīga old town vision – in planning documents, in town construction rules and in town construction projects for 21st century. The development strategy of Kuldīga is to preserve its unique cultural heritage – historical centre and a complex of nature around it. There is analysed the role of inhabitants of Kuldīga in preservation of the old town and stressed that municipality works in accordance to The principle - if the inhabitants and visitors of Kuldīga are informed about the cultural heritage values of the old town, then these values will be protected not only by the municipality and state institutions for cultural heritage protection, but also by the townsmen themselves who are directly responsible for protection of those values. There is an analyse of Kuldīga municipality work in involvement of inhabitants and professionals in cultural heritage protection, with principle that investments in education and culture are not only a democratic action, it is the best way how to guarantee protection of heritage in future. Jeroni Martorell, who was one of the founders of Spanish monument restoration, in 1920 wrote: “Our work is to reinforce and restore the buildings, but we should also try to arouse public interest in monuments so that people would appraise and understand them more. Since public recognition is the best guarantee of preservation.”

Яна Якобсонē. Сохранение и развитие культурно-исторического наследия - одна из устойчивых стратегий развития городов. Усилия Кулдигского управления в сохранении культурно-исторического наследия

Статья отражает результаты исследования культурного наследия и роли местных органов власти в процессе развития в этой области понимание местных жителей в контексте устойчивого развития. В статье анализируется работа Кулдигского управления по сохранению местного исторического наследия, процесс проектирования документации в области планирования, сохранения и информации, образования в области исторического наследия и перестройки в экологической области. Анализируется видение старого города Кулдиги - по документами планирования, городских правил строительство и городских проектов в 21. века. Анализируется роль населения в процессе сохранения старого города Кулдиги и подчеркнуто, что муниципалитет работает в этой области в соответствии с принципом - если жителям Кулдиги и гостям будет представлена информация о значении исторического центра, то есть гарантия что не только правительство и государственные учреждения будут охранять культурное наследие, но и горожани, которые непосредственно отвечают за сохранение ценностей. В статье анализируется человек как создатель культурно- исторической среды. Статья описывает работу Кулдигского управления с населением и специалистами, которые участвуют в сохранении старого города, в соответствии с принципом, что инвестиции в образование и культуру не только демократическое действие, это лучший способ гарантировать защиту культурного наследия в будущем. Анализируется опыт учета ресурсов в историческом городе Кулдига, которые доступны в городе и те которых можно получить, например при создании центра реставрации и разработать инвентаризацию старого города. Жерони Марторель, Испания, один из отцов восстановления памятников, 1920-ом году писал: "Наша задача состоит в укреплении и восстановлении зданий, но мы должны попытаться повлиять на общественный интерес к памятникам, что бы все больше и больше их оценить и понять. Общественное признание является лучшей гарантией сохранения".